

KATI TYYSTJÄRVI-TIMO ANTERO KORHONEN

Junavaunusta monitoimitaloksi

Hiekkaharjun Puistokulma on toimiva työväentalo

On sunnuntai-iltapäivä lokakuussa 2005 ja Puistokulmassa tanssitaan taas. Talkoolaiset myyvät lippuja ja huolehtivat narikasta. Parisensataa tanssijaa pyörähtelee juhlasalissa.

Puistokulma on monelle vantaalaiselle tuntematon, monelle taas tuttu ja kotoinen Puistis. Puistokulman historia on mielenkiintoinen ja aikaansa peilaava pala kommunistisen, kansandemokraattisen ja nykyään vasemmistoliittolaisen työväenliikkeen historiasta ja nykypäivästä Vantaalla. Puistokulma on yksi kolmesta toimivasta työväentalosta tämän päivän Vantaalla.

Tämän päivän tanssijat ovat varttuneempaa väkeä. – Kuva Timo Antero Korhonen.

Suomen työväenliike järjestäytyi puolueeksi Forssan kokouksessa vuonna 1903. Vantaan alueen työväestö, silloisen Helsingin maalaiskunnan tehtaantyöläiset ja pienviljelijät, oli vahvasti mukana liikkeessä ja perusti Tikkurilan työväenyhdistyksen jo vuonna 1907. Yhdistyksellä oli huomattava merkitys vuoden 1918 tapahtumissa myös valtakunnanlaajuisesti. Vuoden 1918 tapahtumat kuitenkin jakoivat työväenliikkeen ja kommunistit perustivat oman puolueen.

Vahva ja yhteisöllinen työväenliike synnytti maahamme vuosien saatossa monia työväentaloja, lähes yhden joka pitäjään. Tikkurilan työväenyhdistyksellä oli oma talo vuodesta 1917, Maanostosuuskunta Peltolalta ostettu Seurantalo. Ensimmäisen ja toisen maailmansodan välisenä aikana työväenliikkeen järjestötoimintaa rajoitettiin. Kommunistien toiminta oli kielletty, eikä uusia taloja juuri tehty.

Toisen maailmansodan jälkeen kommunistit saivat toimintaoikeutensa ja Suomen kansan demokraattinen liitto (SKDL) perustettiin vuonna 1945. Suurin osa työväenyhdistysten varallisuudesta oli sosialidemokraateilla, usein myös

VR:n kolmannen luokan junavaunu oli toimitilana Puistokulman tontilla kymmenen vuotta. – Kuva Kansan Arkisto.

Talkooväkeä kokoontuneena ryhmäkuvaan. – Kuva Yrjö Lintunen/Kansan Arkisto.

kuntalaisten äänistä ja eduskuntavaaleissa yli kolmanneksen annetuista äänistä, 34,2 prosenttia vuonna 1958.

Omasta talosta keskusteltiin järjestöjen kokouksissa pitkään. Aikaa sodan päättymisestä kului kuitenkin melkein kymmenen vuotta, ennen kuin 9.4.1953 allekirjoitettiin kauppakirja, jolla SKP:n Tikkurilan ja Hiekkaharjun osastot, Tikkurilan Demokraattiset Naiset ja Suomi-Neuvostoliitto-seuran Tikkurilan osasto ostivat 3.010 neliömetrin tontin osuuskunta Peltolalta Hiekkaharjusta Talkootien varresta. Lääninhallitukselta haettiin periaatepäätös, jolla tontti asemakaavassa määrättiin yleisen rakennuksen tontiksi.

Alussa oli sorakuoppa ja junavaunu

Tontti Hiekkaharjussa oli sorakuoppa, jota kyläläiset olivat käyttäneet kaatopaikkanaan. Kesällä 1953 alue raivattiin, maapohja tasoitettiin, puita kaadettiin rakennuksen tieltä ja tontille tehtiin lentopallokenttä. Syksyllä 1953 Tikkurilan Demokraattiset naiset osti Valtion Rautateiltä käytöstä poistetun III:n luokan matkustajavaunun, joka kunnostettiin kokouskäyttöön sopivaksi. Vaunu palveli talkooväkeä ja järjestöjä aina Puistokulman valmistumiseen.

Vaunussa pidettiin 3.5.1954 Tikkurilan demokraattisten järjestöjen yhteinen kokous, jossa perustettiin Tikkurilan Järjestöjen Taloyhdistys. Uuden yhdistyksen puheenjohtajaksi valittiin Sulo Juvonen ja sihteeriksi Anita Grundström. Taloyhdistys osti Hiekkaharjun tontin sen omistaneilta järjestöiltä 26.7.1955 allekirjoitetulla kauppakirjalla.

toimitilat. Näin tapahtui myös Tikkurilassa, jossa sosialidemokraatit perivät kommunisteilta työväentalon käytöstä vuokraa. Niinpä kommunistiset ja kansandemokraattiset järjestöt ryhtyivät suunnittelemaan oman toimitalon rakentamista, kun entisen yhteisen katon alla toimiminen ei ollut mahdollista.

Vasemmistolainen liike oli toisen maailmansodan jälkeen vahvassa kasvussa. Kuten muuallakin maassa, kansandemokraattisen liikkeen kannatus oli korkealla myös Vantaalla sotien jälkeen. Liike sai kunnanvaltuuston vaaleissa 1950- ja 1960-luvuilla enimmillään 31,5 prosenttia

Taloyhdistyksen tavoitteena oli rakentaa tontille oma kunnan toimitalo. Aiemmin mainittujen neljän yhdistyksen lisäksi mukaan jäseniksi liittyivät 50-luvun loppupuolella SKP:n Viertolan osasto, Rakennustyöläisten Liiton osasto nro 265, Tikkurilan Sosialistiset Nuoret, Tikkurilan Demokratian Pioneerit, Tikkurilan Demokraattinen yhdistys ja Tikkurilan Kajastus.

Talon rakentamista suunniteltiin vuosikymmen. Hanketta hidastivat muut vastaavanlaiset hankkeet. Muun muassa Helsingin Kulttuuritalon suuruurakka ajoi edelle. Lisäksi Uudellamaalla olivat kesken Hyvinkään ja Karkkilan järjestötalojen rakentamiset, jotka oli saatava päätökseen, koska rakennuslainaa ei myönnetty useampaan taloon samana vuonna piirin alueella. Myös

Kulttuuri on olennainen osa työväenjärjestöjen toimintaa. Kuvassa Uudenmaan demokraattisen nuorison kulttuurikilpa Puistokulmassa avajaisten aikaan. – Kuva Yrjö Lintunen/Kansan Arkisto.

pääoman kartuttaminen rakentamista varten oli hidasta ja vaivalloista. Tikkurilan Demokraattiset Naiset perusti järjestöjen yhteisen myyntiverkoston, joka myi kahvia, tupakkaa ja makeisia työpaikoille ja kokouksissa sekä koteihin. Varoja kerättiin myös lääninhallituksen myöntämällä luvalla.

Rakennusvuodet 1963–1964

Muutamaan vuoden hiljaiselon jälkeen toiminta piristyi 1959. Tontille rakennettiin junavaunua tilavampi parakki, jossa

pidettiin jo vaatimattomia illanviettojakin. Rakennusvaiheessa se toimi talkoolaisten ruokailupaikkana ja toimistona.

Varsinaiseen rakentamiseen päästiin kesällä 1963. Rahoitus järjestyi pääosin lainoilla, joita saatiin Helsingin Työväen Säästöpankista (170.000 mk), mutta merkittävästi myös järjestöiltä ja yksityisiltä (60.000 mk) ja Kansa-yhtiöiltä (50.000 mk). Talkootyön ja muun oma-toimisen rahoituksen arvoksi arvioitiin 100.000 mk.

Puistokulman arkkitehtinä toimi Kemin kaupungin rakennusmestari Olavi Nurmi. Piirustukset ja muut suunnitelmat tehtiin talkoilla. Talon tilaratkaisut olivat selkeitä ja toiminnallisia. Yläkerta suunniteltiin palvelemaan tansseja, alakerta voimistelijoita. Yläkerrassa oli juhlasalin lisäksi baari, pieni keittiö ja

Alakerta alkuperäisessä käyttötarkoituksessaan: Tikkurilan Kajastuksen harjoitukset vuonna 1966 Puistokulman alaseläällä. – Kuva Yrjö Lintunen/Kansan Arkisto.

talonmiehen asunto. Alakerrassa oli voimistelusalin vieressä pukuhuoneet ja kaksi kerhotilaa. Sisäänkäyntejä rakennettiin neljä: pääovi keskelle julkisivua, alakerran ovi ja baarin ovi julkisivun vastakkaisiin kulmiin ja vielä yksityinen sisäänkäynti talonmiehen kotiin. Talon kerrosala oli 1.262 m².

Tunnelma oli korkealla, kun harjakkaisia vietettiin 27.10.1963. ”Ihan niin kuin oma talo rakennettiin”, totesi talkoolaisten puolesta Teodor Hukkanen. Pioneerit esittivät tervehdyksensä Olavi Snellin johdolla.

Lopullisesti rakennus valmistui keväällä 1964. Talo vihittiin juhlallisesti 22.11.1964 ja nimettiin jo vakiintuneen käytännön mukaisesti Puistokulmaksi.

Puistokulman avajaistanssit pidettiin lauantaina 25.4.1964 Harry Aaltosen ja Käpylän nuoriso-orkesterin soittaessa. Solisteina olivat televisiotähdet Tuula ja Paula sekä tangolaulaja Unto Satoranta. Ajankuvaan sopi myös tanssien yhteydessä järjestetty maakunnallinen twist-kilpailu. Mukaan pääsi lunastamalla kolmen markan

juhlivasta järjestöväestä. Näemme Irja Kaukamon, joka soittaa väkeä syömään triangelin muotoisella vellikellolla. Toisessa kohdassa taas Veikko Saarto, sittemmin kansanedustaja ja liikenneministeri sekä Kansaneläkelaitoksen johtaja, asentaa ikkunoita.

Talon varsinaiset rakennustyöt tehtiin talkoilla. Talkooväkeä kerättiin ympäri Uttamaata. Rakentaminen ei ollut vain raavaitten miesten työtä, vaan talkoita tekivät niin nuorisoliittolaiset kuin

2 — N:o 112 — 1964

Huveja

Uuden ajanmukaisen tanssipalkan Puistokulman (Heikkaharjun järjestö-talon - Talkootie)

AVAJAISTANSSIT

Tänään klo 21.00-02.00

Kahden orkesterin kera. HARRY AALTONEN ja KÄPYLÄN NUORISO-ORKESTERI

Solisteina televisiotähdet TUULA ja PAULA
Tangolaulaja UNTO SATORANTA

Lomassa MAAKUNNALLISET TWIST-KILPAILUT. ☆ Liput 3 mk.

Linja-autot Rautatienorilta laiturilla 3 H:ki - Tikkurilla myös Junat H:ki - Heikkaharjun pysäkki, jatkuva yhteys.

pääsylipun. Päivällä varaslähdön olivat ottaneet SDNL:n Helsingin ja Uudenmaan piirijärjestön kulttuurikilpailuihin osallistuneet 80 ohjelmaryhmää ja yli sata yksinesiiintyjää. Kilpailu jatkui vielä sunnuntaina.

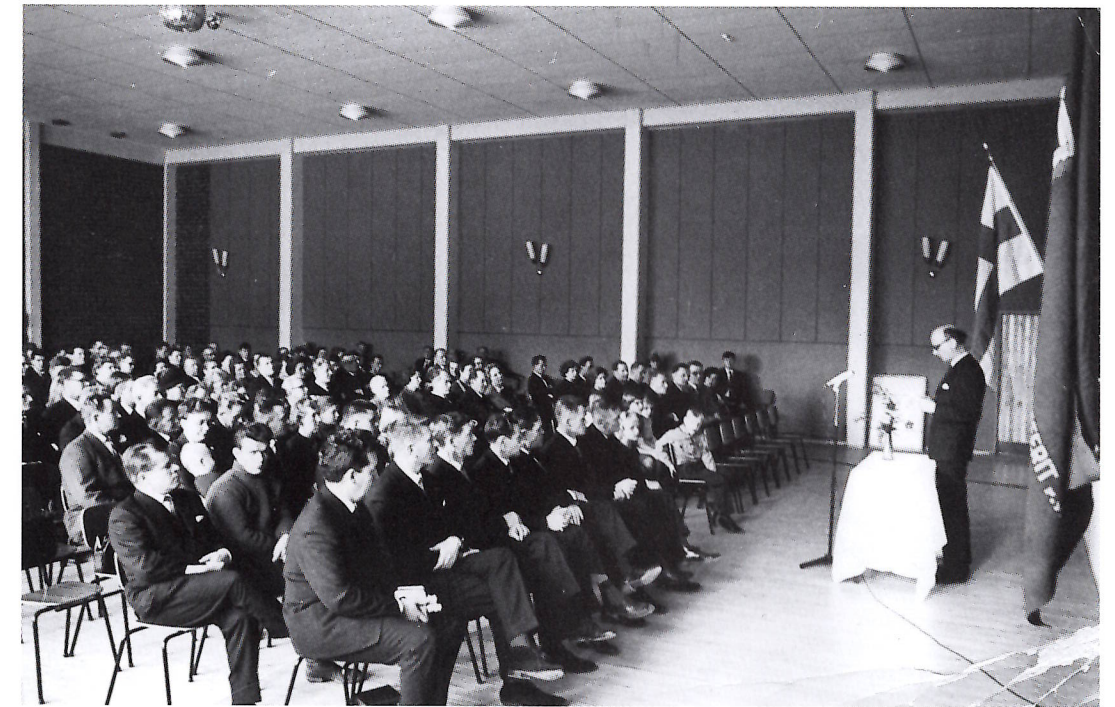
Talkootyön voimannäyte

Pekka Pajuvirta, Koiton kaitafilmikerhon jäsen, tallensi kumppaneineen Puistokulman rakentamista 8 mm:n kaitafilmille vuosina 1963-1965. Filmille on tallentunut pääosin kuvaa ahkerasti työssään häärivistä talkoolaisista, mutta myös vihkiäisissä

Tästä se alkoi! Ilmoitus Kansan Uutisissa 25.4.1964.

pioneeritkin. Talkooväen muonituksen järjesti Tikkurilan Demokraattiset naiset. Työpäällikkönä toiminut Pekka Pesonen arvioi vihkiäispuheessaan, että talon rakentamiseen osallistui yli 400 järjestöä ja yksityistä henkilöä antamalla lainoja, lahjoituksia ja tehden talkootöitä.

Kalervo Suomi muistelee Puistokulman 10-vuotishistoriikissa rakennusaikaa. "Perustettiin rakennustoimikunta, joka valitsi vastaavaksi rakennusmestari Arvo

Palosen. Päätoimiseksi työpäälliköksi, jonka tehtäviin kuului myös kaikki rakennusmateriaalin hankinta sekä muut ostot, valittiin Pekka Pesonen. Rakennuspuolen vastaavaksi hahmoksi tuli kuin luonnostaan pätevä ja vastuuntuntoinen ammatti- ja järjestömiehen Aarne Linja-aho eli "Jere".

Tältä ajalta voitaisiin nimetä suuri joukko muitakin naisia ja miehiä, jotka uhrasivat iltansa ja viikonloppunsa Puistokulman rakentamiseen. He tekivät satoja talkootunteja sen runsaan vuoden aikana, jona Puistokulma syntyi. Suurin tuntimäärä kertyi Teodor "Teukka" Hukkaselle, yli 800, mutta paljon jälkeen eivät jääneet muutkaan huippunimet, esimerkiksi Yrjö Partanen ja Eino Borgman. Erityisellä kiitollisuudella muistamme niitä naisia, jotka rakennustyössä ja talkooteissa jaksoivat uurastaa itseään säästämättä kuukausi toisensa jälkeen. Heistä kaikista voi hyvällä omallatunnolla erikseen mainita Lahja Snellin, Maija Nummelinin ja Irja Kaukamon."

Kansan Uutiset kirjoitti vihkiäisilaisuudesta 23.11.1964 näin: Puistokulman rakentajat olivat eilen pukeutuneet parhaimpiinsa ja viettivät talon vihkiäisiä. Juhlapuheen piti kansanedustaja Kalevi Kilpi ja samalla hän esitti SKDL:n liittotoimikunnan ja eduskuntaryhmän tervehdyksen talon rakentajille. Vihkiäisilaisuus päättyi Rekolan työväennäyttämön esittämään näytelmään: Muunin poika ei itke. - Kuva Kansan Uutiset.

Talo eli tanssien - ja tanssi tänäänkin

Työväentalot toimivat hyvin usein monipuolisina kulttuurikeskuksina. Niissä kokoontuivat opintokerhot ja ompeluseurat, näyttämöillä harjoittelivat teatterit, laulukuorot ja orkesterit, voimistelusalissa painittiin ja nyrkkeiltiinkin. Julkisen ja yksityisen tarjonnan lisääntymisen myötä kulttuurikeskusrooli on pienentynyt, mutta ei kokonaan hävinnyt.

Taloyhdistyksen toiminta oli Puistokulman alkuvuosina etupäässä huvitoiminnan järjestämistä, vaikka muitakin tilaisuuksia järjestettiin, mm. joulumyyjäisiä, työväenlauluiltoja ja muita vuosittaisia juhlia. Ensimmäisen kokonaisen toimintavuoden (1965) aikana järjestettiin 145 tilaisuutta ja yhteensä näissä tilaisuuksissa kävi noin 80.000 ihmistä, keskimäärin 550 kävijää tilaisuutta kohti.

1960-luvulla lavatanssiharrastus oli erittäin suosittua. Vuosina 1964–1965 Puistokulman lähialueilla toimivat myös ainakin Korson kansantalon Ringo-klubi, Tanhurinne, Korson työväentalo, Tikkurilan paviljonki, Tapanilan urheilutalo ja nykyäänkin toiminnassa oleva Helsinki-Paviljonki. Osa näistä toimi vain kesäisin.

Tanssivaa yleisöä riitti Puistokulmaankin hyvin vielä 1970-luvulla. Tanssiharrastus alkoi kuitenkin hiipua, ja aallon pohja saavutettiin 1990-luvun lopulla, jolloin järjestettiin enää sunnun-

tai-iltapäivätansseja. 2000-luvulla tilanne on vähän parantunut, kun kilpailevia järjestäjiä on vähemmän. Syksyllä 2005 tanssitaan sunnuntaisin talkoovoimin, tiistaisin Hakunilan eläkeläisten järjestämänä. Tanssijoita on keskimäärin noin 300 illassa.

Tansseista saatavat tulot eivät yllä entisaikojen mittoihin. Yhtenä syynä ovat esiintyjien palkkiot, jotka ovat paljon suurempia kuin ennen. Puistokulman tanssiali on melko pieni, joten taloon ei mahdu riittävästi väkeä kattamaan nykyisten tähtiesiintyjien vaatimat palkkiot.

Tanssitalosta toimitiloiksi

Tanssien tuotoilla tehtiin pieniä muutos- ja korjaustöitä, tuettiin järjestöjen toimintaa ja kartutettiin omaisuutta mm. hankkimalla asunto-osakkeita ja Puistokulman viereiset tontit 1960- ja 1970-luvuilla. Koska omaisuuden tuotto ei kuitenkaan ollut riittävä, taloyhdistys päätti laajentaa rakennusta 1976.

Samaan aikaan ryhdyttiin hankkimaan kolmatta tonttia, joka sijaitsi aikaisemmin hankittujen välissä.

Tuohon aikaan Vantaan kaupunki kasvoi voimakkaasti ja tarvitsi toimitiloja, joita sillä ei ollut varaa rakentaa. Vantaa teki tuolloin puolueiden kanssa sopimuksia toimitilojen hankkimisesta. SKDL:n puolelta neuvotteluja kävivät Viking Sundberg ja Mauno Sillfors. Yhdistys ja kaupunki sopivat rakennettavien tilojen vuokraamisesta kaupungille.

Lisärakennuksen pääsuunnittelijana oli arkkitehti Pauli Halonen. Vanha puoli saneerattiin, mm. julkisivu uudistettiin. Päärakennuksen taakse nousi kaksikerroksinen uudisrakennus, johon tuli pääosin toimisto- ja kokoustiloja sekä saunasasto. Laajennuksen jälkeen Puistokulmassa on kokonaisuudessaan 3.400 kerrosneliömetriä.

Udisrakennusta ei enää tehty talukoilla, vaan rakentajana oli A. Puolimatka Oy. Rakentaminen alkoi

Puistokulma vuonna 2004. Kuvassa alkuperäinen päärakennus. Takana pilkottaa myöhemmin rakennettu läisäsiipi. – Kuva Timo Antero Korhonen.

1980, ja harjannostajaisia vietettiin lokakuussa. Rakennus vastaanotettiin 31.1.1981. Vantaan kaupungin kuntasuunnitteluviraston, urheilutoimiston ja rakennusviraston useat osastot muuttivat taloon. Vuonna 1984 tilalle tuli kaupungin kouluvirasto.

Ravintola oli tavoitteena uuteen rakennukseen pitkään, mutta Alko tyrmäsi anniskeluoikeudet. Lopputuloksena oli vanhan puolen kahvilan ja talonmiehen asunnon saneeraaminen omana työnä kahvilaksi, jossa oli myös kunnan keittiö. Muutostyöt saatiin loppuun syyskuussa 1980, ja Puistokahvilaksi nimetty lounasravintola aloitti toimintansa. Vuonna 1991 tehtiin kiinteistöön vielä yksi muutos, kun vanhan ja uuden puolen välissä olleiden toimistojen päälle rakennettiin talonmiehen asunto.

Ison talon ylläpitäminen edellyttää jatkuvaa perusrantamista. Viimeisin suurehko remontti tehtiin vuonna 2004, kun vanhan puolen peltikatto uusittiin.

1990-luku oli lamaa Puistokulmassakin

Vantaan kaupunki sanoi irti vuokrasopimuksensa Puistokulman kanssa 1992, ja kouluvirasto muutti Tikkurilaan. Kaupungin virastojen majoittuminen puolueiden omistamiin tiloihin oli erityisesti tiedotusvälineiden hampaissa jo 1980-luvulla.

Puistokulman uuden osan takkahuone on viihtyisä paikka. Kuvassa talon 70-luvun talonmies Veli Jolkkonen selailee vieraskirjaa. Ensimmäisinä saunojina on kirjan mukaan ollut talon tanssienkilökunta. – Kuva Pekka Pajuvirta.

Puistokulman laajennus valmistui vuonna 1981. – Kuva Timo Antero Korhonen.

Toimittajien mielestä puolueet eivät olisi saaneet osallistua kiinteistöbisnekseen, vaan se olisi pitänyt jättää pankkeille ja muille ”markkinavoimille”.

Kouluviraston lähdön jälkeen alkoivat tiukat ajat. Taloudellista ahdinkoa lisäsi samanaikainen lamakausi. Uuden puolen tilat olivat pitkään lähes tyhjiä, ja pelkät käyttömenot olivat huomattavat. Vuosina 1992–1998 Puistokulma

eli pelkästään lounasravintolan ja juhlapalvelun sekä tanssien tuotolla.

Puistokulman omaisuus oli säätiöity vuonna 1983 Puistokulma-säätiölle. Lamaa helpotti vähän pitkäaikaisen kiistelyn ratkeaminen säätiön yleishyödyllisyydestä. Käytännössä päätös merkitsi satojen tuhansien markkojen veronpalautuksia.

Käyttäjiä vauvasta vaariin vuonna 2005

Tänään Puistokulman taloudellisen perustan muodostavat uuden puolen vuokrasopimukset. Kauimmaisena vanhasta puolesta toimii kaupungin päiväkotikoti Puistonperä. Pääosassa uutta puolta on kaksi vanhusten hoivakotia, Silva ja Azalea. Alimmassa kerroksessa majaillee lasten terapiakeskus Therapiea Oy. Lisäksi alakerrassa on edelleen säätiön hallinnassa olevat saunatilat ja pieniä yhden huoneen toimistoja.

Lounaskahvila toimii arkisin klo 8–15 ja tarjoaa lähistön työssäkäyville hyvän ruokapaikan. Juhlasalissa järjestetään edelleen tansseja ja juhlia, mutta myös muuta toimintaa. Sali on muun muassa ollut Jämsän Matto ja Kalusteen huonekalunäyttelytilana jo 30 vuoden ajan. Päivisin tiloissa pidetään kokouksia ja iltaisin sekä viikonloppuisin perhe- ja muita juhlia, kuten pikkujouluja. Tarjoilut näihin huolehtii Puistokulman juhlapalvelu. Alakerran sali on päivisin koulutuskäytössä ja iltaisin lukuisten järjestöjen kokoustilana. Alakerran pienempiä kokoustiloja käyttävät erityisesti Vasemmistoliiton ja sitä lähellä olevat järjestöt sekä lukuisat ammattiosastot, mutta myös monenlaiset muut käyttäjäryhmät ovat löytäneet hyvien joukkoliikenneyhteyksien äärellä olevan talon.

Puistokulmassa on toimistot Puistokulma-säätiöllä ja Puistokulma ry:llä, samoin kuin Vasemmistoliiton Vantaan

Järjestöjä ja toimihenkilöitä

Tikkurilan Järjestöjen Taloyhdistys ry.

Puheenjohtajat

1955- Sulo Juvonen
1959- Olavi Alanko
1962- Verner Rantala
1965- Kalervo Suomi
1977- Kaarlo Johansson
1993- Eira Roiha

Sihteerit

1955- Anita Grundström
1959- Ebba Kostiaainen
1960- Verner Rantala
1962- Olavi Alanko
1964- Veikko Meronen
1965- Teodor Hukkanen
1980-1991 Sergei Podschivalow
1991 Sääntömuutoksen perusteella sihteerinä ei enää erikseen valittu, toiminnanjohtaja toimii sihteerinä

Talonmiehet/vetäjät

1964- Tauno Auvinen 15.9.1973 asti.
1973- Veli Jolkkonen

Toiminnanjohtajat

1973-1984 Veli Jolkkonen
1984- 1997 Paula Tolmunen
1997- Pirkko Sillfors

Puistokulma-säätiön puheenjohtajat

1986- Kaarlo Johansson
1993- Olli Aho

Puistokulma-säätiön asiamiehet

1986- Paula Tolmunen
1998- Pirkko Sillfors

Puistokulma-säätiön hallitus

1986- Kaarlo Johansson
1986-1978 Eino Kärkkäinen
1986-1991 Teodor Hukkanen
1986-1988 Jalo Immonen
1986-Eira Roiha
1986-1988 Helvi Blom
1988-Esko Sarkanen
1988-1998 Paula Tolmunen
1991-Olli Aho
1998-Jaakko Vastamäki
1998-Pirkko Sillfors

kunnallisjärjestöllä. Talossa kokoontuvat myös Pioneerien Vantaan aluejärjestö ja Vantaan Vasemmistonuoret ry. Puistokulma tukee näiden ja jäsenjärjestöjensä toimintaa sekä rahallisesti että tarjoamalla näille kiinteät toimitilat, oman talon.

Puistokulman rakennushistoriallinen arvo on tutkimatta

Vantaan kaupunginmuseo ja Vantaan kaupunkisuunnitteluyksikkö inventoivat vuosina 2000–2001 Vantaan modernin rakennuskulttuurin. Inventointiraportti sisältää esittelyn sadoista rakennuksista sekä artikkelit rakennushistoriallisen arvon määrittelemisestä ja koosteen Vantaan rakennustypologiasta 1930–1979, mukaan lukien työväentalot, seurantalot ja kokoontumisrakennukset. Puistokulmaa, yhtä Vantaan harvoista toimivista työväentaloista ja merkittävää historiallista ja toiminnallista rakennusta, inventointi ei tunne.

Rakennetun kulttuuriympäristön arvot voidaan jakaa kolmeen ryhmään. Arkkitehtoninen arvo on varmasti kaikkein vaikeimmin määritettävissä, koska tämä arvo muuttuu ajan myötä. Arvo on lisäksi verrannollinen arkkitehdin nimekkyyteen.

Puistokulman arkkitehti oli tuntematon kemiläinen rakennusmestari, joten arkkitehdin nimen perusteella Puistokulmaa tuskin koskaan tunnustetaan. Mutta talo on mittasuhteiltaan linjakas ja tilajärjestelyiltään toimiva. Maallikkojärjellä arvioiden talolla on arkkitehtonista arvoa.

Rakennushistoriallista arvoa Puistokulmalla sen sijaan varmastikin on. Rakennus edustaa syntyajankohtansa perinteistä rakennustapaa siten, että se on rakennettu käsityönä paikan päällä. Rakennusmateriaaleista mainittakoon erityisesti tanssisalin lattia, johon on

uponnut 12.000 metriä koivurimaa. Talo on kestänyt ajan hammasta Talkootien varrella.

Inventointiraportin laatijan Amanda Eskolan mukaan historiallisten ja ympäristöarvojen merkitys on modernin rakennuskannan suojelun myötä korostunut. Eskola kirjoittaa, että ”suojelun kohtalonkysymys Vantaalla on huolehtia asukkaiden elinympäristön identiteetistä ja ajallisesta syvyydestä”.

Puistokulman rakentamiseen liittyy sellaista yhteisöllisyyttä ja innostusta yhteisestä aatteesta, että sitä on vaikea ymmärtää nykypäivän arvomaailmasta. Lisäksi Puistokulma oli alkuvuosikymmeniensä aikana eräs pääkaupunkiseudun tunnetuimmista tanssipaikoista, ja liittyy näin saumattomasti nykyään erittäin arvostettuun suomalaiseen tanssikulttuuriin ja sen historiaan.

Puistokulma omiensa joukossa

Kaikkiaan erilaisia yhteisöjen käytössä olevia taloja eli seurantalot on Suomessa noin 2.500. Seurantalot kuuluvat pääosin nuorisoseuroille, maamiessuuroille, kotiseutuyhdistyksille, vapaapalokunnille ja työväenyhdistyksille. Tietoa suomalaisista seurantaloista löytyy verkko-osoitteessa www.seurantalot.fi.

Vasemmistolaisten talojen yhdysside on Kansantalojen liitto, johon Puistokulmakin kuuluu. Kansantalojen liitossa on noin 300 jäsentä, joista osalla ei ole omaa taloa, mutta mahdollisesti tontti.

Uudenmaan maakunnassa on tällä hetkellä käytössä 11 työväentalo-kansantaloa. Puistokulman lisäksi toiminnassa ovat Malmin ja Vuosaaren työväentalot Helsingissä, Jupperin ja Leppävaaran talot Espoossa, Järvenpään ja Hyvinkään järjestötalot sekä Perttulan kansantalo Nurmijärvellä. Punaisena kaupunkina

tunnettu Karkkila johtaa kansantalojen lukumäärässä, sillä siellä toimii kolme taloa: Karkkilan kansantalo, Tuorilan työväentalo ja Ahmoon työväentalo.

Puistokulmassa toteutuu tänäkin päivänä työväentalon neljä kivijalkaa. Se on fyysinen tila, oma talo järjestöväelle ja yhdistyksille kokoontua ja juhlia sekä

harrastaa kulttuuria. Uljaimmillaan Puistokulma on mahtava juhlapaikka tanssisaleineen ja näyttämöineen. Maalisimmillaan talo on varainhankinnan keino sen piirissä toimiville järjestöille. Hienoimmillaan rakennus merkitsee henkistä tilaa, joka auttaa ihmisiä löytämään tovereita ja viemään yhteistä aatetta eteenpäin.

LÄHTEET

Arkistolähteet

Puistokulma ry:n johtokunnan, myöhemmin hallituksen, ja edustajiston pöytäkirjat

Puistokulma-säätiö rs:n hallituksen ja vuosikokousten pöytäkirjat sekä vuosikertomukset

Tikkurilan järjestöjen Taloyhdistys ry:n johtokunnan ja edustajiston pöytäkirjat sekä toimintakertomukset

Pekka Pesosen puhe Puistokulman vihkiäisissä 22.11.1964.

Painamattomat julkaisut

Korhonen, Timo Antero: Puistokulma 1964–2004. Moniste, Puistokulma ry.

Suomi, Kalervo: Tikkurilan Järjestöjen Taloyhdistys ry:n historiikki, kirjoitettu Puistokulman toiminnan 10-vuotisjuhlaa varten 8.9.1974.

Kirjallisuus

Eskola, Amanda: Vantaan moderni rakennuskulttuuri 1930–1979. Inventointiraportti. Vantaan kaupunginmuseo ja Vantaan kaupunkisuunnitteluyksikkö 2002.

Vantaan kaupungin tilastollinen vuosikirja 2004. Vantaan kaupunki 2005.

Vasara, Erkki: Työväen ja kotiseudun puolesta. Tikkurilan työväenyhdistys 90 vuotta 1907–1997. Hämeenlinna 2000.

Lehdet

Helsingin ympäristölehti
Helsingin Seutu
Vantaan Seutu
Vantaan Sanomat
Kansan Uutiset

Haastattelut

Pirkko Sillfors
Veikko Saarto
Matti Tokkari

Muut lähteet

www.seurantalot.fi
www.puistokulma.fi
Puistokulma 1963–1965. Kaitafilmi, kuvannut Pekka Pajuvirta ja kump.